

Dl Gheba a fost profesor de matematica la Sc nr. 50, pe Panduri, actual 148, in timp ce eram in clasele V-VIII, eu am avut alt profesor, tot asa de bun. Cred ca ne-a tinut 2 ore inlocuindu-l pe profesorul nostru cand a fost bolnav. Impunea respect si...frica. Ambii fusesera profesori de liceu "retrogradati" la elementar. Ulterior Dl Gheba a fost director adj la liceul Lazar, cand eram si eu acolo. Apoi a fost director plin, dupa ce am terminat. Remarcabil om.

Profesorul Grigore Gheba scoate o culegere de matematica la 91 de ani .

Cel mai cunoscut autor de culegeri de matematica din Romania, profesorul Grigore Gheba, asteapta in aceste zile sa-i apara o noua lucrare, "Teme fundamentale in studiul matematicii - Clasele IV-X". Culegerea, prima pe care venerabilul profesor nu o testeaza mai intii pe elevii sai, are pe coperta "figura Gheba", model geometric ce a limpezit ani de-a rindul mintile elevilor.

Intr-o dimineata nehotarita de primavara din anul al 91-lea al existentei sale, Grigore Gheba a facut roata cu gindul peste intimplarile ce-i umplu fiinta: anii de scoala, anii de razboi si de lagar, doua neveste, copiii, o iubire care l-a readus din morti, altele mai mici ce doar i-au reamintit ca e in viata. Si culegerile de matematica, 34 la numar, tiparite in peste sase milioane de exemplare. Rindurile de mai jos incearca sa recompuna povestea profesorului Gheba. Omul care a scos la tabla tara intreaga.

Anii de scoala

M-am intilnit cu profesorul - si generalul in retragere - Grigore Gheba in sufrageria casei sale, din cartierul bucurestean Drumul Taberei, si am impartit pentru citeva ore aceeasi masa acoperita cu sticla sparta la unul dintre colturi. Ne despartea un manunchi de poze. Razboiul, matematica, femeile iubite. O viata.

"M-am nascut intr-un sat de munte din judetul Vrancea, se cheama Poienita - Dumitresti, ca unul dintre cei sapte copii ani unei familii sarace. Mama mea, Maria, pune gaz in lampa doar sambata si duminica, in restul saptaminii culegeam surcele ca sa tin focul treaz in soba si sa pot face socoteli cu condeii pe tablita din piatra moale. Lucram dintr-o carte, "1001 de probleme de matematica" se numea, primita de la un unchi, inspector de matematica", povesteste profesorul Gheba. Baiatul nu implinise inca 12 ani cind stia pe dinafara cartea de probleme, stirnind uimirea unchiului. La imboldul acestuia, intr-o dimineata, Maria Gheba arunca intr-o traista patru oua fierte linga un pumn de mamaliga si, cu Grigore de mina, o lua peste dealuri, cale de 30 de kilometri pe jos, sa-si dea feciorul la liceul din Rimnicu-Sarat. Ajunsera inainte de caderea soarelui, plini de praf si flaminzi.

Femeia incepu sa plinga fara sa poata spune de ce. Ii agata copilului traista pe umar, facu o cruce mare cu dreapta si-l impinse pe poarta scolii. Puiul de taran intra intr-un hohot de ris. Uniformele apretate din banci se hlizeau de opincile lui. Se oprira doar cind directorul Gherda isi slobozi glasul catre nou-venit: "Ce stii tu din matematici, baiete !?". "Stiu tot din cartea asta!", indrazni Grigore, scotind din traista cartulia de la unches. Peste clasa se lasa o tacere curioasa. "Ia scrie-mi tu pe tabla trei milionimi!". Nou venitul apuca creta si scrijeli cu zgomot ascutit... 0,000.003. Gherda zimbi, apasa un buton si-n citeva clipe pe usa se iti capul contabilului scolii. "Il iei pe taranoiul asta, il imbraci la magazinul "Mireasa" si-l pui la internat, o sa fie elevul scolii mele".

Lui Grigore i-au trebuit trei saptamini sa invata sa mearga in ghetele galbene cu toc de patru centimetri pe care le primise de la scoala.

Prizonier la cotul Donului

Tinarul Gheba urma apoi Scoala de ofiteri in rezerva de la Bacau si obtinu gradul de sublocotenent. Isi aminteste ca a ramas concentrat permanent la Rimnicu-Sarat "pentru ca nevastei colonelului Anastasescu, comandantul regimentului, ii placea cum dansam". Stia ea, coloneasa, ceva, de vreme ce, tocmai in timpul unui bal, sublocotenentul a cucerit inima unei frumoase invatatoare, Lilica Popescu, care, in 1936, avea sa-i devina sotie. Razboiul il purta pe sublocotenentul de artilerie Grigore Gheba in Transnistria, sa lupte impotriva rusilor. Pe 3 noiembrie 1942 cazu prizonier la Cotul Donului. "In vagonul meu aveam noua morti si, in mijloc, o gramada mare de excremente. Intr-un alt vagon, cei ramasi in viata taiasera fesele mortilor si le mincasera. Dupa ce am trecut prin trei lagare, dintr-un barbat voinic, la 26 de ani, ajunseseam sa cintaresc 39 de kilograme. Atunci a aparut ingerul vietii mele."

Marusia, ingerul cu ochi albastri

Era medicul lagarului, avea gradul de capitan, era blonda cu ochi albastri. O chema Marusia Anka. "S-a asezat linga patul meu, plingeam, convins ca mai am citeva ore de trait. M-a intrebat de ce pling, i-am raspuns ca nu voi mai vedea niciodata tara. M-a mutat intr-o alta camera si s-a ingrozit de oasele mele cind m-a dezbracat sa ma consulte. A revenit cu niste lapte si oua. Nu mai vazusem de doi ani asa ceva. Mai tirziu am aflat ca erau din ratia ei..." Asa incepu intre cei doi o poveste de dragoste care continua tot razboiul. La indemnul Marusiei, Grigore Gheba s-a inscris in Divizia Tudor Vladimirescu si a luptat impotriva nemtilor. A fost de doua ori ranit si decorat de opt ori. In ciuda acestei evolutii, a avut relatii tensionate cu citiva conducatori sovietici, accentuate imediat dupa razboi, cind, ca prefect, pentru scurt timp, al judetului Rimnicu-Sarat, a fost acuzat de antisovietism. "Am parasit toate structurile si m-am inscris la Facultatea de Matematica din Bucuresti. Nu mi s-a permis sa acced la catedre inalte pentru ca am refuzat sa ma inscriu in partid." In 1955 prima lui sotie a murit, iar Gheba s-a recasatorit doi ani mai tirziu cu Lucretia, care-i sta si astazi alaturi. Dintre culegerile care l-au facut faimos, cea dintii a scris-o profesorul in 1958. Erau vremuri tulburi, cind invatamintul romanesc suferea de lipsa profesorilor calificati de matematica. "Foarte multi invatatori predau matematica dupa manuale pe care nici ei nu le prea intelegeau. Fiind cooptat intr-o brigada de inspectie in scoli, am constatat ca profesorii necalificati faceau erori grosolane in rezolvarea unor probleme din manualul de matematica. La o astfel de vizita, facuta chiar in comuna mea natala, profesorii m-au rugat sa le rezolv problemele din manual si sa le trimit prin posta. Am lucrat doua luni impreuna cu sotia, le-am multiplicat in 50 de exemplare si le-am expediat Inspectoratului-Scolar din Rimnicu-Sarat. Am primit apoi cereri din toata tara. Atunci am scos prima culegere in 350.000 de exemplare. S-au epuizat in citeva zile". Nici una dintre culegerile care au urmat nu dadea gres pentru ca profesorul proba toate exercitiile cu elevii pe care ii avea acasa, la meditatie. "Tin minte ca, odata, la un concurs de matematica, din 18 cistigatori, 16 erau pregatiti de mine. Aveam doua serii pe zi, a cite 3-4 copii, nu acceptam mai multi intr-o serie pentru ca nu era eficient. Ma suna si acum din America sa-mi multumeasca fostii elevi."

Culegerile, vindute in sase milioane de exemplare

Gheba nu s-a sfiit niciodata sa critice conceptia manualelor scolare, fapt care i-a atras antipatia autorilor, dar si simpatia profesorilor din tara. El a avut marea inteligenta

pedagogica sa imparta probleme pe genuri de solutii, “a ipotezelor, a restului din rest, a comparatiei”, lucru care avea darul sa faca algebra, dar mai ales geometria, punctul forte al lui Gheba, mult mai usor de inteles. In 1975, cind faima lui era la apogeu, Suzanea Gidea a incercat sa-i interzica sa mai publice. Dar la interventia altor capi ai regimului, a lui Gogu Radulescu, in special, profesorul si-a putut continua munca. A publicat 34 de culegeri intr-un tiraj total de peste sase milioane de exemplare. Cot la cot cu Gheba au lucrat Lucretia Gheba, actuala sotie, si Carmina Gheba Dragomir, fiica adoptiva a cuplului. La 15 aprilie, Editura Univers va scoate pe piata cea mai recenta dintre culegerile profesorului Gheba, pentru ca “ultima” nu indraznim sa spunem. Profesorul e un pic emotionat. Nu mai are de ani buni copii la pregatire si nu a probat pe ei, ca in atitea alte rinduri, metodele de rezolvare. “Dar n-am cum sa dau gres, e experienta mea de-o viata acolo!”

La plecare il intreb daca mai stie ceva de capitanul cu zulufi si ochi albastri. Imi spune, usor soptit, ca in 1998, cu acordul sotiei si cu 340 de ruble in buzunar, a zburat la Moscova, sa dea de urma ingerului. Cind a ajuns in fata blocului de pe Bulevardul Maxim Gorki, unde s-a petrecut o noapte din dragostea lor, i s-a oprit inima in loc. N-a mai gasit-o pe Marusia. A ramas la locul ei doar padurea de molizi de la marginea Moscovei.